

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus XII. De regulis Cancellariæ Apostolicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

approbavit ejus Successor Nicolaus V. 10. Aug. 1447. & non habetur in Bullario; approbavit rursus secundò per constitutionem ad Sacram, & hæc inter ejus constitutiones in Bullario est; Sed cum præmissis clausulis.

Not. 2. in citata constitutione Eugenii contineri seqq. & in §. 1. quòd quidam Prælati, Principes Nationis Germanicæ, ob dissensionem securam Consilii Basileensis, neutrales fuerint, & mox obedientiam huic Pontifici, nimirum Eugenio præstiterint.

585 In §. 2. quòd Eugenius attendens, tempore prædicto plurima in dicta Natione gesta fuisse, quæ Sedis Apostolicæ Authoritatem requirebant; & ideo collationes, & provisiones beneficiorum Authoritate Ordinaria factas, hæc constitutione Authoritate sua confirmat, & in §. 3. Eorum possessores non molestari præcipit; In §. 4. lites desuper pendentes extinguit; quinimò in §. 5. easdem Ecclesias, & beneficia eisdem de novo confert, exceptis duabus Ecclesiis in §. 6. quibus præjudicare noluit.

586 In §. 7. acta tempore suspensionis in præjudicium Imperatorum ac Principum tam Ecclesiasticorum, quam secularium Nationis Germanicæ, item Ecclesiasticas censuras multas, poenas, & irregularitatis, & inhabilitatis maculas tam à jure, quam ab homine propter præmissa quomodolibet promulgatas, seu inflictas, promulgandas quoque, seu infligendas, quoad Regem, Archiepiscopos, & Marchiones prædictos, eorumque dominia, Clericos, subditos, & Vasallos ejus Nationis, cassat, irritat, annulat, nulliusque esse roboris vel momenti Pontifex decernit.

587 Ex hoc §. multi deducunt, excommunicationes, & reliquas censuras in Germania non habere locum, idque per hæc Eugenii concordata cum Natione Germanica, cum Pontifex expressè dicat, se omnes censuras, non modò promulgatas, & inflictas, sed etiam promulgandas, & infligendas contra Germania Principes, eorumque subditos, & Vasallos, esse irritas, nullas, nullius roboris, & momenti: Sed falluntur; quia Pontifex in cit. §. 7. illas tantum censuras inflictas & infligendas, promulgatas, & promulgandas contra Nationem Germanicam, decernit esse irri-

tas, nullas, ac nullius roboris & momenti, quæ propter præmissa, quæ dicta suspensione, & protestatione durantibus, quæ præmissorum occasione (nimirum occasione, & durante turbatione, & usque ad statum pacis) in & post CC. Basileense infligenda; promulgata, & promulganda. Ex quo clarè vides, illationem eorum nullo modo fundatam esse. Aliqui se fundant in Bulla, seu constitutione Nicolai V. de anno 1447. in April. Clem. VII. de anno 1534. 13. Jul. & Greg. XIII. de anno 1576. im Novembri: sed nec in his ullum verbum est infavorem dictæ illationis, ut pluribus ostendi, earum constitutionum oculatâ exhibitione.

In §. 8. relaxat obligationes circa annatas Camera Apostolicæ debitas: In §. 9. confirmat indulta, & dispensationes, concernentes forum conscientia, iis exemptis, quæ tales essent, quas hæcenus Sedes Apostolica concedere non consuevit: In §. 10. providet circa sententias Romæ, vel Basileæ prolatas.

In §. 11. omnes, qui Congregationi Basileensi adhæserunt, post Concilii dissolutionem ab omnibus censuris, & poenis absolvit, si ad Pontificis obedientiam reversi sunt, aut intra sex menses revertantur. In §. 12. pollicetur omnia prædicta se observaturum. In §. 13. omnibus Contrariis derogat. Ex his facile concludi potest, qui confirmatio Nicolai V. Constitutionis Eugenii IV. operetur.

ARTICULUS XII.

De regulis Cancellariæ Apostolicæ.

PER regulas Cancellariæ Apostolicæ intelliguntur Ordinationes, & constitutiones Pontificum, secundum quas Cancellaria Apostolica per V. Cancellarium, qui est supremus post Papam Juxta in pertinentibus ad expeditionem juridicam Bullarum, gubernari debet. V. Castropalaus tr. 13. de benefic. D. 2. p. 17. Alexander VII. postridie electionis suæ, 8. Apr. 1665. regulas, quas nunc breviter exponemus, fecit, quas observari voluit etiam nondum publicatas; sed intellige, quoad affectum nullitatis actus in contrarium gesti, non

tamen quoad culpam, & pœnam de quo V. dicta *lib. I. decret. tit. 2. de Constitut.* advertendum autem, ad valorem istarum regularum non requiri aliam solemnem publicationem, quam quod sint publicè constitutæ, ita ut à puncto constitutionis suum effectum habeant quod nullitatem non autem quoad culpam, & pœnam, provisionis in contrarium factæ.

Ad Regulam I. de reservationibus Generalibus, & Specialibus.

590 Hæc regula non continet aliud, quam reservationes beneficiorum contentas in duabus Extravagantibus *ad Regimen & Execrabilis*; ac eorum, quæ CC. Trid. de Collat. beneficiorum decrevit. V. Castropalaus *cit. p. 17.* eamque exposuimus supr. à n. 547.

Ad Regulam 2. de reservationibus Ecclesiarum Cathedralium.

591 Per istam regulam reservantur. 1. generaliter omnes Ecclesiæ Episcopales, & his superiores, nec non omnia Monasteria Virorum, quæ valorem annuum ducentorum florenorum auri excedunt, & præcipit, ut hic valor in literis exprimat. Sed hæc regula in Germania non habet locum juxta dicta à n. 550. Not. præterea per eandem reservari dignitates, & beneficia omnia, *strictè collativa*, quæ vel per obitum Episcoporum, vel eorum dimissionem, usque ad novam provisionem, Authoritate Apostolica faciendam, & adeptam à Successore pacificam possessionem, aut vacabunt. Sed nec istud Germanos ligat; cum Episcopi electi, aliisque, de beneficiis ad suam collationem propriè spectantibus, quæ vacare contigit Sede vacante, liberè post confirmationem provideant.

592 Ad Regulam 3. de extensione reservationis beneficiorum, quæ per pacificam alterius assecutionem vacabunt. Ut effectus hujus regulæ sequatur, observari debet Extravagans *Execrabilis*, inter communes de præbendis, de qua dictum est supr. à n. 551.

In Regula 4. reservat generaliter dignitates majores post Pontificales in Ecclesiis Cathedralibus, & principales in Collegiatis; Prioratus, Præposituras, aliasque Dignitates Conventuales, ac Præ-

ceptorias Generales ordinum non militarium, nec non beneficia suorum & S. R. E. Cardinalium familiarium. V. n. 553.

In Regula 5. reservat generaliter beneficia Collectorum & subcollectorum; in 6. beneficia Curialium, dum Curia transfertur in 7. beneficia cubiculariorum, & Curforum; in 8. beneficia Ecclesiarum S. Joann. Lateran. S. Petri, S. Mariæ Majoris de Urbe, item beneficia titularum Cardinalium à Curia absentium, de his V. à n. 555.

Ad Regulam 9. de reservatione 8. mensium Apostolicorum, & alternativa pro Episcopis residentibus.

593 Per hanc Regulam Alexander VII. sibi reservavit omnia beneficia qualitercunque qualificata, & aliter, quam per resignationem vacantia in Januario, Februario, Aprili, Majo, Julio, Augusto, Octobri & Novembri. Verum in Germania locum non habet, ut constat ex Concordatis Germaniæ à n. 566. quod etiam procedit de secunda parte ejusdem regulæ, ubi Episcopis personaliter residentibus in suis Ecclesiis concedit pro sex mensibus alternativam ad conferenda beneficia, quæ ad liberam ipsorum duntaxat, & ab aliis independentem dispositionem pertinent. de his V. n. 555.

Ad Regulam 10. de literis in forma comminationi congruit expediendis.

594 Cùm quandoquæ contingat, gratias à defuncto Pontifice concessas, priusquam expedirentur, in expeditas remanere ob ejus mortem, condita est regula, qua Alexander VII. voluit eas suo nomine expediri in forma literarum *Rationi congruit.*

Circa quod *not. 1.* literas expediri per Cancellarium sive nova concessione, sive Signatura Pontificis: quia gratia perficitur per solam signaturam, etiam ante expeditionem Bullarum, quæ requiruntur solum ad probationem; ita Chokier ad Reg. 9. Pauli V. *Not. 2.* hanc regulam locum habere in gratiis concessis etiam ab aliis, quam immediato Prædecessore. Exhibenda tamen est supplicatio à Prædecessore Pontifice signata ad hoc, ut Cancellaria istam expeditionem faciat.

ciat. De clausula in forma (*Rationi congruit*) V. n. 459.

Ad Regulam 11. de declaratione reservationis facta per Prædecessores.

595 In hac regula declarat Pontifex, omnia beneficia, quæ sui Prædecessores, interpositione decreti, reservârunt, cum vacarent tempore obitus Ordinariorum, pro hac vice manere *affecteda*, quid porro denotat hæc *affectedio*? quem effectum pariat? & an beneficium affectum eo ipso evadat reservatum? diximus à n. 372.

Ad Regulam 12. de revalidatione literarum gratiæ, & justitiæ.

596 Per hanc regulam Alexander VII. revalidavit literas gratiæ & justitiæ, à suo Antecessore concessas infra annum ante obitum, quæ temporibus debitis præsentatæ non sunt Executoribus, seu Judicibus, sic Rebuff. ad reg. 10. Urbanus VIII.

Ad Regulam 13. de revocatione unionum.

597 Per eam revocantur, & cassantur omnes beneficiorum uniones, cujuscunque Authoritate factæ, quæ suum nondum sortitæ sunt effectum, exceptis illis, quæ faciendæ erant Authoritate Tridentini, vel pro fundatione, aut dotatione Collegiorum, vel aliorum locorum piorum institutorum ad fidei defensionem, bonarumque artium cultum. Rebuff. tamen ad regulam 12. Urban. 8. annotat hanc revocationem unionum intelligi de illis, quæ factæ vel faciendæ erant *Authoritate Papæ per Judicem in partibus*, non autem *Ordinariam*.

Ad Regulam 14. revocatio facultatum concessarum.

Cum inter Doctores fuerit dubium, an facultates, à Papa concessæ expirent ejus morte? per hanc regulam Pontifex tollit illud dubium, & facultates, quibusvis concessas, quod omnia in quibus ipsæ non sunt sortitæ effectum, revocat.

Ad Regulam 15. de reservatione facultatum conferendi beneficia reservata.

Per eam revocantur facultates, & indulta, quibuscunque personis (*exceptis Cardinalibus*) concessæ, per quæ possent libere disponere de beneficiis Ecclesiasti-

cis, *generaliter reservatis*, vel affectis ad eorum provisionem spectantibus. Hinc nisi denuo concedantur, prior concessio nulla est.

Ad Regulam 16. de dictionibus numeralibus.

598 Ut in literis Apostolicis crimen falsi amplius tollatur, vult Pontifex, ut dictiones *numerales*, poni solitæ ante *Calendas*, & *idus*, non per cifras, sed per *litteras*, & *Syllabas* integrè scribantur, & si secus scriptæ fuerint, ad bullarium, seu Registraturam Literarum Apostolicarum non mittantur. Circa quod not. ex Wagnereck ad 16. reg. Alexandri VII. idem in praxi servari in literis circa *annum*, ut non cifras v. g. 1693. vel abbreviatè, ut MDCLXXXIII. sed *verbis* scribatur extensè, seu integrè expressis, ut dicam statim. *Not. 2.* Literas Apostolicas, in quibus dies mensis *cifris* scriberetur (v. g. 8. Calend. 5. nonas 6. idus Maji) haberi pro subreptitiis, & suspectis de falsitate; quod semper contingit, ubi non servatur stylus Curia *c. quam grave*. De crimine falsi, & *c. ex literis* de Constitut. *Not. 3.* quando præcipitur, quod aliquid *extensè* scribatur, v. g. *annus*, aut *dies*, *mensis*, non sufficere abbreviaturam v. g. C. pro centum. L. pro quinquaginta; Sic Rebuff. ad regulam 15. Urbani VIII. de dict. numeralibus.

Ad Regulam 17. de concurrentibus in data.

599 Cum contingat, quod sæpe plures concurrant *in data*, hoc est, accipiant literas gratiæ super beneficiis vacantibus, vel vacaturis *eodem die datas*, in hac regula Pontifex statuit *qualitates*, ob quas habens, non habenti, præferri debeat in casu *Concursus in data*. Prima est, quod ex 2. habentibus eandem datam, is præferendus sit, qui habet clausulam *motu proprio*, ei, qui non habet, quod locum habet, tum in mandatis (de beneficio vacaturo) quam impetrationibus de vacante, Rebuff. ad Reg. de concurr: Secunda est, quod graduatus non graduato, & ex graduatis, magis graduatus præferatur v. g. Doctor, Licentiato, ex æqualiter autem graduatis, prius graduatus: Si autem in his omnibus æquales forent, legens, seu actu docens, non legenti

genti preferendus esset, & inter non graduatos, actu studens non studentibus; & Scholastici non Scholasticis: Sic Rebuff. cit. Tertia est, quod possessor, cum titulo saltem colorato, preferendus sit non possessori: 4. presentes in Curia, non presentibus; inter presentes non Beneficiati habentibus beneficia, 6. inter absentes oriundus non oriundo; & dicecesanus non dicecesano, 7. in reliquis preferatur is, qui literas prius executoribus presentavit.

*Ad Regulam 18. de non tollendo jus
quasitum.*

600 In hac regula declarat Pontifex, in dubio, non esse suae intentionis per suas gratias, vel literas uni concessas, tollere alteri jus legitime quasitum, esto concessa forent cum clausula motus proprii, & ex certa scientia. *Not.* autem 1. quod Papa non intendat alteri tollere jus quasitum per illam signaturam, seu concessionem, gratiam, vel literas Apostolicas pro commissionibus, mandatis, seu declarationibus nisi exprimat. Ex hoc colliges, commissionem remittendi delicta, quibus annexitur poena, non extendi ad poenam parti applicatam, vel applicandam; 1. donationem fundi, factam a Principe, non liberare donatarium a collectis Civitati faciendis, 3. legitimacionem, ut quis possit succedere patri, non extendi ad successorem, si legitimatio facta est post mortem patris, quia fieret in praedictum juris, *legitimo* quasiti. *Not.* 2. quod Wagnereck ad cit. reg. velit, hanc procedere de jure tertii, sive habeat jus *in re*, sive *ad rem*, cum regula indefinite loquatur; Rebuffus autem ad eandem *s. decimo*, doceat, quod preferret solum habentem jus *in re*, & probat ex jure praevencionis de quo diximus *n. 423*. 2. quod illa regula non comprehendat jus *quarendum* ipse non approbata. 3. Regulam non habere locum, uti alias concessio non haberet effectum, hinc, si Papa mandat. 2. Ecclesiam uniri, mandatum intelligitur cum praedictum tertii, sed in illis tantum, quae arbitraria sunt, & manualia.

Ad Regulam 19. de Viginti.

601 In hac regula dicitur, quod beneficium non vacet *per renuntiationem*, sed *mortem*, si resignans sit infirmus, & non super-

vivat 20. dies, computandos a die praestiti consensus, 2. quod beneficii Collatio, quacunque Autoritate facta in eo casu, *titulo resignationis*, nulla sit.

Pro explicatione *Not.* 1. hanc regulam procedere de quolibet, qui infirmus beneficium resignat, vel alias dimittit, aut commendae illius cedit, vel dissolutioni unionis consentit, licet vigore supplicationis, dum esset sanus, signata; Sic Urbanus VII. in reg. de Viginti.

Not. 2. Hoc statui ad cavendas fraudes varias in ejusmodi resignationibus quandoque intervenientes, ne scilicet propter ejusmodi procuratas resignationes, Ordinarii a collatione, & nominati, seu expectantes a suis juribus excludantur, 2. ne de beneficiis disponatur per viam successionis, & modum ultimae voluntatis, ut dicitur in c. *plerique 8. q. 1. & c. 2.* de renuntiat. in 6.

Not. 3. Praedictam regulam habere locum, 1. in omnibus beneficiis Ecclesiasticis, secularibus, regularibus, simplicibus, curatis, & dignitatibus, etiam Patronatis, imò etiam in Episcopatibus, & dignitate Cardinalitia, imò etiam cum foemina (ut Abbatisa) resignant; Sic Rebuff. ad reg. de viginti.

Not. 4. Quod haec regula locum habeat in renuntiationibus, etiam extra Curiam Romanam, coram Ordinario, vel aliis factam, licet cum reservatione fructuum, vel ex parte, licet causam permutationis, constat ipso regulae textu.

Not. 5. Dispositionem hujus Regulae non esse odiosam, sed favorabilem, cum inducta sit ad cavendas fraudes, ob bonum publicum, & conformetur juri communi, ita Pirhing de Renunt. n. 32.

Not. 6. Sub hac regula etiam comprehenditur renuntiationem beneficii, vel perpetuo, vel temporaliter commendati, item beneficii uniti, ut constat ex ipsis verbis regulae, uti etiam de qualibet illius dimissione.

Not. 7. ut ea regula habeat locum, 603 requiri, quod quis *resignaveris*, vel dimiserit, vel in dissolutionem unionis consenserit vel per se, vel Procuratorem consensu facto in loco, ubi fit resignatio & admissio a Superiore, sic Rebuff. ad reg. cit. gl. 3. & 11.

Not. 8. si fiat resignatio in mense Capitulari,

pitulari, & resignans intra 20. dies moriatur in mense Papali, beneficium vacare non per renuntiationem, sed mortem; adeoque collationem spectare ad Papam. Pirhing *de renuntiat. n. 32.*

Not. 9. Ut locum habeat hæc regula, requiri 2. quod resignatio fiat ab infirmo, excepto casu, de quo mox dicam. Ratio est, quia regula expressè requirit hanc qualitatem ibi, quòd si quis infirmus.

604 Excipe, ut dixi, casum, quo quis, dum esset sanus, impetavit suæ resignationis admissionem, & signaturam, eamque penes se servat, ut in casu infirmitatis primò præstet consensum, ut dicere posset, *se adhuc sanum resignasse*, nam hoc dolo eluderetur dispositio hujus regulæ. Et ideo posteriores Pontifices addiderunt: *etiam vigore Supplicationis, dum esset sanus, signata.* Pirhing tamen *cit. n. 33.* censet ex hac clausula sequi, quòd beneficium vacet per mortem, non renuntiationem, si renuntians intra 20. dies moriatur post renuntiationem admissam, & consensum in eam, etiam si tunc non sit infirmus. Sed hoc negandum videtur; quia id non sequitur ex vi illius clausulæ, cum solum intendat cavere fraudem, vel successionem, quæ in dato casu nullo modo præsumi potest, sicut potest in casu nostræ exceptionis, vel si alterutrum fiat ab infirmo.

605 *Not. 10.* Ut hæc regula habeat locum requiri 3. Ut resignans intra 20. dies, computandos à die præstiti consensûs, moriatur, intelligitur autem hic dies naturalis 24. horarum, & resignatio perfecta per consensum resignantis præstitum, post signatam, seu admissam Supplicationem resignandi. Sic Rebuff. *ad cit. reg. de viginti.*

Not. 11. *Diem*, in quo præstatur à resignante consensûs, computari inter illos 20. dies, seu in numero eorum, doceri à Parisio *cit. apud Pirhing. n. 34. §. porro*, quamvis hic probabile censet, illum in eorum numero non computari, qui ait, illud esse magis certum, quòd dies, quo moritur resignans, si tantum sit inchoatus, non sit habendus pro completo.

Si dicas, in favorabilibus dies cœpta habetur pro completa, responderet hoc procedere solum, quando tempus designatur per annos, qualiter nec in termino plurium annorum ultimus annus cœptus habetur pro completo, ut dicitur *L. nota*

Tom. III.

putabam. 45. ff. de condit. & demonstrat.

Ad Regulam 20. de Idiomatico.

In hac Regula statuitur, quòd si man- 606 detur alicui provideri de beneficio curato, provisio sit nulla, si provisus non intelligat, & loqui possit *idiomali loci*, in quo est beneficium, hoc habere locum, ait Rebuffus ad Regulam hanc, licet Papa clausulam adderet, *pro expressis habentes*, & addit, in regno Galliarum haberi inter DEI maledictiones, habere hominem aliena gente, qui non intelligitur.

Dictam autem Regulam extendit ad *quancunque* provisionem, per præsentationem, institutionem, collationem, electionem, nec censeri posse loqui *linguâ loci*, ex eo, quòd sciat aliqua verba, sed quòd sciat loqui, ut prædicans intelligi possit à populo, & *not.* regulam expressè loqui de provisione facta non tantum à Curia Romana, sed etiam *extra illam à quocunque*, ut patet ex textu claro regulæ; quamvis Rebuff. *Gloss. 3.* putet, sufficere, si ponat Vicarium, qui eam linguam intelligat, & loquatur. Verum hoc ipsum restringit ad casum, quo Ecclesia curata uniretur *Capitulo*, ignaro talis linguæ, quo vult sufficere, Vicarium qui calleat.

Ad Regulam 21. de Impetratione beneficii viventis.

Per hanc Regulam statuitur, ut, si 607 quis supplicaverit sibi de beneficio quocunque, tanquam *per obitum alicujus*, licet tum viventis, *vacante* provideri; & postea per obitum ejus vacet, provisio, & quævis alia dispositio, dicto Supplicanti per obitum hujusmodi denuò facienda, nullius sit roboris, vel momenti. Hæc regula est conformis *c. 2. de concess. præbend.* & eam regulam non habere locum in casu, quo quis peteret sibi beneficium conferri per resignationem, & postea resignans moriatur, docet Rebuff. ad hanc regulam, *exc. 2. de concess. præbend.*

Ad Regulam 22. de Unionibus.

In hoc Pontifex noluit, ut petentes 608 beneficia aliis beneficiis uniri, exprimat *verum annum valorem*, secundum communem estimationem, tam beneficii *uniendi*, quàm illius, cui *uniri* petunt; alioquin unio non valeat; secundò, ut quoties unio facienda est, commissio fiat ad partes, T vocat

vocatis illis, quorum interest. 3. Ut idem observetur in quibusvis suppressionibus perpetuis, dismembrationibus & applicationibus beneficiorum, fructuum & bonorum Ecclesiasticorum, & in similibus dispositionum confirmationibus. Pro quibus *not. 1.* Uniones beneficiorum fieri debere *ad petitionem*, non motu proprio, & ex certa scientia; sic Rebuff. ad dictam Regulam *gl. 1. not. 2.* exprimi debere *verum* valorem, hinc sufficeret, exprimere valorem juxta taxam Camerae. *Not. 3.* Commissionem fieri debere ad partes, nimirum ad eos, qui degunt in loco beneficii, quia hi communiter melius sciunt verum valorem.

609 *Ad Regulam de Mendicantibus.*

Hæc Regula innovat constitutionem Martini V. qua habetur inter Extravagantes communes, qua prohibetur religiosis Mendicantibus transire ad non Mendicantes, excepto Ordine Carthusianorum, de quo V. in seqq. tit. de Regularibus.

In Regula 24. *de malè promotis*, jubet observari constitutionem Pii II. qua incipit: *cum ex sacrorum Ordinum*, de qua agitur c. *Cum quidam*, & c. *litteras de tempore ordinat. Not.* autem, quod quis dicatur *malè promotus*, multis modis. 1. Si sit promotus extra tempora à jure statuta, intellige sine facultate speciali. 2. Si ante legitimam ætatem. 3. Si absque dimissoriis, &c.

In Regula 25. *de Moneta* statuitur, quod libra Furonensium parvorum & florenus auri de Camera pro æquali valore computari debeant in concernentibus litteras, & Camera Apostolicam. Per florenum auri de Camera dicit Wagnereck ad hanc regulam, nostrate pecunia intelligi ferè 18. bacios, sumendo bacium pro 4. cruciferis. Coeterum *de Moneta* videri potest Rebuff. *in Praxi benefic.*

Ad Regulam 26. de beneficiis vacaturis per promotionem ad Ecclesias, & Monasteria.

610 Hæc regula decernit, esse irritas, & nullius roboris quascunque concessionem, & mandata, etiam motu proprio, cum derogatione hujus regulæ, pro quibuscunque personis emanata, ut illis provideatur de beneficiis vacaturis per quorumcunque promotionem ad Ecclesias, & Monasteria, si hujusmodi concessionem & manda-

ta *diem promotionis ipsorum præcesserint.* Idem esse voluit in provisionibus & dispositionibus faciendis de præmissis, & quibusvis aliis beneficiis, quæ per dictos promovendos ad quascunque Prælaturas illarum vacationis, & hujusmodi promotionis tempora, simpliciter, vel ex causa permutationis, ubicunque resignari, aut aliter dimitti contigerit.

Ad Regulam 27. de non judicando juxta formam Supplicationum.

Tres partes habet de Regula. In 1. dicit, quod gratia Apostolica, ante litterarum confectionem sit informis. in 2. statuit, quod Judices non debeant judicare juxta *formam Supplicationum signatarum*, sed *juxta tenorem desuper consecutarum litterarum*, nisi sint Commissiones in Curia justitiam concernentes, & signata per *placet*, vel per V. Cancellarium, in 3. dicit, quod si litteræ minus expedite reperiantur, ad illorum, quorum interest, instantiam, ad Apostolicum Cancellarium remitti poterunt, per ejus Officiales ad formam debitam reducenda.

Ad Regulam 28. de producendis regulis Cancellariae.

Cum regula Cancellariae per posteriores Pontifices plerumque in aliquo soleant mutari, & hinc super mutatione dubium oriatur; per hanc regulam constitutum est, ne priores regulæ habeant, vel faciant fidem, nisi ex fonte Cancellariae, & Autoritate V. Cancellarii impetrata, cum debita forma producantur.

Ad Regulam 29. de subrogandis colligantibus.

Cum frequentissimè contingat, fieri litigia super beneficiis, & durante lite unus litigantium moriatur, vel liti cedat; ex hinc autem alii adversarii contra superstitem litigantem surgant, & sic lites longissimè protrahantur: ad hoc cavendum Pontifex statuit; ut quoties alicui colligantium mortuo, vel cedenti, alius in eodem beneficio subrogatus fuerit, per beneficii impetrationem, ei impetratio nullatenus suffragetur.

Pro quo *not.* si uno colligantium decedente, vel cedente, alius tertius in ejus jus, quod habebat vel in re, vel ad rem, eidem infra mensem à die, quo per obitum, vel aliter beneficium litigiosum adver-

adversarius reliquit, subrogetur, seu gratiam illius beneficii impetret, impetrationem vi hujus regulæ esse nullam, si prior collitigans illud per se expetit; hoc tamen tripliciter limitat Pontifex, ut hæc nullitas locum non habeat. 1. Si collitigans sit intrusus. 2. Si beneficium occupavit vi. 3. Si adversarius, cui subrogari petit, illud non possedit pacificè per triennium.

In eadem Regula decernit Pontifex, ut nullus eorum, qui viventium beneficia, senum præsertim, aut ob infirmitatem periclitantium, fraudulenter impetrant, ad subrogationem in illorum juri- bus facilius titulo motæ litis impetrandam, in ullo beneficio defuncti, quod ipso vi- vente impetravit, subrogetur, & gratia tali modo facta, in nulla forma literarum ipsi suffragetur. Et hoc vel maxime ob- servari voluit, si beneficia senum, & infir- morum impetrentur per privationem ob crimina, etsi de illis per sententiam defi- nitivam, sint condemnati, nisi sententia transferit in rem judicatam; quia videlicet intra decennium ab ea non appellarunt. Videtur autem Pontifex intelligere *crimi- na* falso ab impostoribus abjecta eo fine, ut post obitum hujusmodi beneficia præ- textu citationis litigiosa prætendentes, à Pontifice per subrogationem obtinerent.

Ad Regulam 30. de verosimili Notitia.

613 Cum quidam, dum adverterent ali- quem Beneficiatum ægotantem, sine spe mortem evadendi, præproperè, & ante mortem ipsius, pro ejus beneficio impe- trando ad Papam mitterent, Pontifex per hanc regulam ejusmodi impetrationem, & concessionem cassat, licet æger interim decesserit, *si verosimilis notitia mortis non pervenit ad Papam*, antequam literas super tali concessione daret, & addit Rebuff. ad hanc Regulam Gl. 6. ejusmodi concessio- nem adeo esse nullam, ut nec post trien- nium juvet, cum nec titulum coloratum habeat.

Ad Regulam 31. non valeant Commissiones causarum.

614 In hac regula statuitur, quod causa- rum Commissiones obtentæ super benefi- ciis per gratiam Apostolicam concessis, de quibus literæ Apostolicæ confectæ non
Tom. III.

fuerint, & Processus desuper secuti, nul- lius sint roboris. *Not.* autem ejusmodi li- teras censerit *expeditas*, cum super tali commissione confecta est bulla; quia com- missiones verbales sunt periculosa, cum Judex interdum neget, non ex malitia, sed oblivione se concessisse, quod verè con- cessit.

Ad Regulam 32. & 33.

Cum istæ regulæ extra Romam & Ita- liam usum vix habeant (agunt enim de beneficia impetrantibus per obitum fami- liarium Cardinalium, & qui ex Germanis Cardinales sunt futuri, eorum notitiam opportunè habere possint, visum est non immorari.

Ad Regulam 34. de Signatura per fiat.

Not. In Supplicationibus, quibus an- 615 nuntur, notari, vel fieri *Signaturam* hanc, *fiat, ut petitur*, vel istam, *concessum, ut petitur*. Primâ signaturâ utitur Papa, quando Supplicatio subscribitur. Secun- dâ vice Cancellarius & alii præter Papam, his positis: In citata regula statuitur, quod concessio per *fiat* referatur ei, quæ est *per concessum*, si utraque fiat eodem die; quod obtinet, licet illa, quæ est *per concessum*, fiat motu proprio, vel etiam Authoritate Pontificiâ, & si in illa *per concessum* prægnantiores, & quantumvis privilegiatæ Clausulæ contineantur. Cum hac regula concordat c. *si à Sede de præ- bend. in 6.*

Ad Regulam 35. de Annali.

Per hanc Regulam statuitur impetra- 616 tionem beneficii, quod allegabatur certa modo vacare, non valere, si beneficium per annum immediatè præcedentem fuit pacificè possessum, & impetrans non ex- pressit nomen, gradum & Nobilitatem Possessoris, nec quot annis ipse illud posse- derit, nec specificam causam, ex qua cla- rè constet, nullum dicto Possessori jus competere; nec infra sex Menses eum ad judicium citavit, & ex tunc causam in- fra annum usque ad sententiam definiti- vam inclusivè prosequatur. Et additur, quod ejusmodi nulliter impetrans de da- mnis, propterea contingentibus Possesso- ri, satisfacere teneatur; & si frivole eun- dem molestavit, 50. florenos auri Câm- eræ Apostolicæ illi persolvere, non suffra- gan-

gantibus in contrarium cuiunque literis, si neutri, aut subrogationis, aut aliis quibuscunque; statuitque, quod propterea beneficium nullatenus litigiosum fuisse censetur. Et hoc extendi voluit etiam ad impetrantes beneficia qualiacunque (perprivationem, vel amotionem, aut alias propter excessus & crimina) vacantia, vel vacatura, & similiter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia per devolutionem. Pro præmissis *not. 1.* Regulam loqui de beneficiis vacantibus *ipso facto*, sed non per sententiam. *Not. 2.* hanc regulam non habere locum extra Curiam, coram Legato, vel Ordinario; quia hi præsumuntur habere notitiam personarum, & beneficiorum.

Ad Regulam 36. de Trienniali.

617 Qui aliquod beneficium Ecclesiasticum pacificè per triennium possedit, modo non sit simoniacè ingressus, vel intrusus, super eo taliter possessio molestari non potest, & impetrationes de beneficiis sic possessis factæ, irritæ sunt, lites super illis motas peritus extinguendo; ita hæc Regula.

Pro intelligentia *not. 1.* hoc procedere, de quocunque beneficio Ecclesiastico. Nam beneficium, in materia favorabili, latissimè sumendum est *c. 1. de reg. Jur. in 6.* sed hic sumus in materia favorabili, ut constat consideranti finem intrinsecum legis ergo.

Not. 2. Hoc procedere de beneficiis ex quocunque titulo per triennium possessis adeoque sive titulo electionis confirmata, sive institutionis ad præsentationem, modo titulus sit coloratus; excipe, nisi Possessor intrusus sit saltem uno modo intrusionis, de quo in seq. ita *Wagnereck ad tit. de præbend. & reg. Cancell. reg. 36. not. 6.* Nam per istam regulam defenditur Possessor qualiscunque, nulla ratione habita, an justè possideat, nisi, ut dixi ejus ingressus factus esset per Simoniam vel intrusionem.

Not. 3. Per hanc Regulam non juvari simoniacè ingressum ad possessionem beneficii, constat ex ipsis verbis regulæ. Et hoc intelligi vult *Toletus l. 5. Summac. 94. de Simonia* tam conventionali, quam reali. *Not. 4.* Nec intrusum juvari per eam regulam. Constat ex verbis regulæ, quis autem dicatur intrusus dictum est n. 497. Coctè-

rùm, ad effectum hujus regulæ, *intrusus* dupliciter dicitur. 1. Qui obtinuit beneficium reservatum generaliter, reservatione clausa in Corpore Juris, vel per Simoniam pravitatem. 2. Is, Qui possedit bona Ecclesiastica vel dignitates, eorumque administrationem suscepit ante expeditionem literarum super beneficiorum & dignitarum collatione, vel confirmatione obtentam; sic *Piascius* in proemio *Praxis generalis à n. 9. ex Constat. Julii, 2. edita 1553. 2. Maji.*

Not. 5. Per hanc Regulam non juvari 618 triennem Possessorem beneficii uniti (quia per unionem extinguitur nomen, & effectus illius, intellige de unionem accessorie facta juxta alibi dicta) nec Possessorem beneficiorum incompatibilium, aut manualium; nec triennem resignatarium, qui non publicavit resignationem sibi factam; sic *Wagnereck cit. not. 1.* sed quoad beneficia incompatibilia. Vide in *seqq. Not. 6.* Triennium possessionis debere esse continuum; sumitur ex dicto *Baldi* in c. cum viginti de Officio delegati, quod, *ubicunque lex designat certum tempus, illud debeat esse continuum*, nimirum de momento ad momentum. Hoc verum esse in odiosis, docet *Wagnereck not. 3.* non in favorabilibus. Ex *Innoc. in Clement. final. de atat. & qualitat.*

Not. 7. Quod hæc Regula Possessorem triennem defendat, solum in possessorio, non autem in petitorio, seu quoad titulum verum & proprietatem. *Felinus* in c. *sicut. de sentent. & re judicat.* quia nulla lex recipit hunc sensum, quod velit spoliatorem (quamdiu ipse vel Successores ejus sunt in mala fide) in sua occupatione tueri, & ejectos à restitutione excludere.

Not. 8. Cum dicitur, impetrationem factam de beneficio per triennium possessore esse nullam, intelligi de impetratione facta post elapsum triennium possessionis, ut colligitur ex ipsis regulæ verbis. Si enim impetrato fieret triennio nondum elapso, vel antè, non esset impetratio beneficii per triennium possessi. Quando autem dicitur *lites super illis motas penitus extinguendo*, intelligi de litibus ante triennium illud motis, vel etiam in finem faciendæ impetrationis.

Ad

Ad Regulam 37. de non appellando ante definitivam.

619 Prænot. 1. iure civili non admitti appellationem ante sententiam definitivam, quantumcunque subsit causa gravaminis, nisi in iis casibus, in quibus gravamen per appellationem à definitiva nota est reparabile. L. *ante sent.* C. quorum appell. non recipi. Prænot. 2. iure canonico licere appellare in quavis parte iudicii, imò & extra iudicium, ubi sc quis gravatum sentit c. *super eo de appellat. c. cum sit Romana & c. Bonæmemor.* eod. quamvis nunc in Trid. *Sess. 24. c. 20.* in hoc sequatur id, quod in hac materia notavimus ex iure civili. In hac ergo regula statuitur, quòd nulli liceat appellare, vel appellationem admittere ante sententiam definitivam, excipitur tamen, 1. si quis appeller ab interlocutoria, quæ habeat vim definitivæ, 2. si damnum deinde non foret reparabile per appellationem à definitiva. Et quamvis iure Communi ab eadem sententia liceat bis appellare, L. *unica*, C. n. liceat in una eademque causa & c. *sua nobis*, de appellat: Pontifex tamen ad brevandas lites ad unicam appellationem restringit respectu commissionum ante regulam emanatarum. Sed not. istam regulam, de causis non expediendis ante sententiam definitivam, solum loqui de *Curia Romana*, ut ibi servetur. Sic Rebuffus cit. ad eandem regulam.

620 Ad Regulam 38. non stetur commissioni post conclusionem. Prænot. *Conclusum in causa* dici, quando utraque pars renuntiat ulterioribus allegationibus, & probationibus, ut *Not. Andr. Gail. l. 1. observ. 117. n. 3.* id, quod etiam docet Barbofa in c. *dilectus* de fide instrum. n. 8. Iure Canonico, utraque pars producere potest instrumenta post publicatas attestaciones, & ante definitivam sententiam, c. *dilectus* cit. non autem *postquam* fuit in causa conclusum; *Malcard. de probat. conclus. 925.* nec sufficit, si in continenti, post sententiam, producantur, ex *Tiraquello*, de retractu, apud *Barbof. cit. n. 3.* Nam facta conclusione causa dicitur *liquere*, seu *liquere de causa*, gl. in c. *significavit* de Testibus V. *liquere*. Sed hoc patitur suas limitationes, ut dicitur alibi, his præmissis: Vult ista regula, quòd commissiones non valeant, post conclusio-

nem in causa, nisi fiat mentio conclusionis, illi derogando; sic *Rebuff.* ad hanc regulam.

Ad Regulam 39. de literis Religiosorum expediendis.

Per hanc regulam statuitur, ut, si Religiosi à Papa petant beneficium manuale cum clausula, quòd pro solo nutu superioris amoveri non possint; literæ concessionis quoad illam clausulam nullatenus expediri debeant, nisi idem Papa ponat in signatura, vel ad partem concedat.

Ad Regulam 40. de clausulis in resignatione ponendis.

Statuitur, 1. ut, si alicui committatur receptio resignationis, beneficii, ponatur hæc clausula, *attente quoque provideas, quòd in renuntiatione prædicta, vis, metus, aut aliqua Simoniacæ pravitas non intercedat.* 2. ut, si resignationes fiant ex causa permutationis, ponatur clausula: quòd *netur permutantium jus acquirat, nisi quilibet ipsorum jus habuerit in beneficio per ipsum resignato.*

Ad Regulam 41. de supplendis defectibus.

Hic statuit Pontifex, ut, si quis petat suppleri defectus in genere, nullatenus literæ de super concedantur, nisi in huiusmodi petitione defectus exprimantur, vel per fiat, ut petitur, supplicatio signata fuerit. Cæterum not. 1. quòd hæc clausula *supplentes omnes defectus*, non suppleat defectus juris naturalis v. g. defectum citationis, vel consensus iure naturæ requisiti ad aliquem actum. *Not. 2.* quòd nec tollat defectum personæ supplicantis. c. *Cenomanensem*. dist. 57. sed tantum alios defectus juris positivi. Sic *Barbofa* de clausulis. V. *supplentes n. 2.* & solum specificatos, ut docet *n. 10.* non tamen substantiales, ita idem *loc. cit. n. 11.* His addit *Barbofa* cit. per eam clausulam non sanari defectus, quibus actus redditur nullus, & super quibus requiritur dispensatio, 2. quòd non operetur, cum læditur jus tertii, nec expressa falsitate, nec nisi in his, in quibus Papa est informatus.

Ad Regulam 42. de derogatione juris Patronatus.

Per hanc regulam statuitur 1. ut non

non expendantur literæ super beneficio de jure Patronatus *Laicorum*, nisi ponatur expressè, illud tamdiu vacasse, ut fuerit ad Sedem Apostolicam legitimè devolutum; vel ad id Patronorum ipsorum accedat consensus: Secundò, si contigerit ei derogari per Papam, fiat ejus mentio *dispositivè, specificè*, ac *determinatè*, secus non censeatur ei quomodolibet derogatum.

Ad Regulam 43. de Commendis.

625 Statuitur, ut nulli seculari de regulari vel regulari de Seculari beneficio *Commenda* detur, nisi in signatura expressa fuerit dispositio *Commendæ*, & *Commendatarii* v. g. quòd *commenda* sit regularis vel secularis, item quòd *Commendatarius* sit secularis, vel regularis.

Ad Regulam 44. de reformationibus literarum.

626 Per has intelliguntur *correctiones*, quæ petuntur ab impetrantibus, si aliqui errores, vel in supplicatione signata, vel bulla primò impetrata irreperunt in præjudicium impetrantium. Cum autem hujusmodi literæ reformatæ viderentur expediendæ sub nova data, sæpe autem impetrantis interfit servari primam datam, Pontifex statuit, nec sub primâ data expendantur, si ex tali data nascatur præjudicium alteri, qui fortè interim tale beneficium legitimè impetravit, nisi in signatura reformatæ Pontifex addiderit verbum *fiat*.

Ad Regulam 45. de consensu in resignationibus, & pensionibus.

627 Tria continet, 1. ut literæ super resignatione beneficii, facta in manibus Papæ, vel in Cancellaria, non prius expendantur, quàm resignans, vel cedens, si præsens fuerit in Curia personaliter, vel per Procuratorem suum, specialiter constitutum, si ipse absens sit, expeditioni in eadem Cancellaria expressè consenserit, & juraverit, ut moris est, nimirum *non intervenisse fraudem, dolum, metum, vim, aut Simoniam*, 2. ut, si resignans, vel cedens pluries super eodem beneficio in favorem diversorum successivè consenserit, primus consensus teneat, & posteriores consensus, ac lite-

ræ, *sub priori data*, nullius sint roboris, 3. ne literæ reservationis, vel assignationis, etiam motu proprio, cuius pensionis annuæ expediti possint, *nisi de consensu illius, qui pensionem persolvere debebit*.

Ad Regulam 46. de beneficiis vacaturis per ingressum Religionis.

Hac regula cavetur, ne dentur literæ 628 super beneficiis vacaturis per ingressum religionis, nisi professio *præcesserit datam* factæ desuper petitionis.

Ad Regulam 47. non valeat impetratio.

Olim ad impetrationem beneficii valebat, si in petitione generaliter exprimebatur, beneficium, quod petebatur, *esse vacans*, non exprimendo *modum*, quo vacabat, *mortè, translatione, resignatione* &c. nunc ut impetratio valeat, in petitione etiam exprimendus est, *modus*, per dictam Regulam 47.

Ad Regulam 48. de executione faciendâ.

Hic statuitur, ut quoties per signaturam supplicationis, de mandato Papæ factam super aliquibus faciendis, cum additione proprii nominis, & dignitatis cujusvis, *Judex* datur: literæ desuper expendantur cum expressione, *quòd idem Judex executionem faciat per se ipsum*. Hinc nequit alteri delegare.

Ad Regulam 49. de dispensationibus in gradibus Consanguinitatis.

Statuitur, ut in literis dispensationum super aliquo gradu Consanguinitatis, vel affinitatis, vel aliàs prohibito, ponatur clausula: *si mulier rapta non fuerit*, secundò, si in supplicatione exprimitur, *quòd scienter in gradu prohibito contraxerint*, addatur clausula, quæ habetur in quaterno (sic dicitur aliquis certus liber Cancellariæ) *quòd tales separentur ad tempus, quousque ad arbitrium Commissarii congruam egerint penitentiam, & postea secum dispensentur*.

Ad Regulam 50. super defectu natalium.

In dispensationibus super defectu 630 natalium (quòd possint succedere in bonis temporalibus) addenda est clausula: *quòd non*

non præjudicetur aliis, ad quos successio ab intestato pertinere debet. Hodie etiam hæc adjici solet in legitimatione, quam facit Papa: *citra bona emphyteutica, & feudalia Ecclesiastica.* Ex hoc colliges legitimatos à Papa posse succedere in bonis paternis, si nulli adsint, qui succedant ab intestato, exceptis bonis emphyteuticis, & feudalibus Ecclesiasticis; hæc enim revertuntur ad Ecclesiam, nec conceduntur illegitimo etiam legitimo; probabilius autem est, hæc regula provideri omnibus succedentibus ab intestato.

Ad Regulam 51. super dispensationes.

631 Statuitur, quod petens gratiam à Papa, exprimensque defectum, ob quem inhabilis ad eam foret, v. g. defectum natalium, vel ætatis, censeatur etiam super hoc dispensatus, si Pontifex petitioni annuat.

Ad Regulam 52. nulli suffragetur dispensatio, nisi literis confectis.

Hæc Regula per se clara est, & multum convenit ad regulam 27. quare non judicandum in dispensationibus secundum tenorem supplicationum, sed literarum desuper confectarum.

Ad Regulam 53. de clausulis ponendis in literis indulgentiarum.

Hic statuitur, ut in illis ponatur: quod, si Ecclesia, vel Capella, aut aliis aliqua indulgentia concessa fuerit, de qua in petitione specialis mentio non fit, hujusmodi literæ sint nullæ.

Ad Regulam 54. de Indulgentiis concessis ad instar.

632 Hæc Regula cavetur, ne literæ, super indulgentiis concessæ expediantur ad instar, nisi illæ specificentur.

Ad Regulam 55. de exprimendo valore beneficiorum.

Hic exigitur, ut impetrare à Papa volens beneficium, exprimat in petitione verum ejus valorem annuum, secundum communem ejus æstimationem, quod intelligitur tum de acquirendo, quam prius obtentis.

Ad Regulam 56. de clausulis ponendis in beneficio vacantibus.

Cum impetrantibus beneficia sæpe

moveantur lites super impetratis ob diversas reservationes, devolutiones &c. statuit Pontifex certas clausulas, quibus observatis executores literarum causas definiant.

Ad Regulam 57. de qualitatibus beneficii impetrandi exprimendis.

Qui beneficium vacans impetrare 633 vult exprimere in petitione debet ejus qualitatem, v. g. an sit dignitas, curatum &c. secus, impetratio non valet. Si autem non sit qualificatum, hoc ipsum exprimendum est, ut impetratio valeat, excipe, nisi per inadvertentiam foret omisum. Tunc enim sustineretur concessio.

Ad Regulam 58. de beneficiis vacantibus per contractum Matrimonii.

Si Pontifex sibi, vel alteri reservat beneficium vacans per contractum matrimonii, intelligitur de contracto validè, & per verba de presenti.

Ad Regulam 59. de clausulis ponendis in literis Religiosorum.

Primò statuit Pontifex, ut, si quis petat in Religiosum recipi, & de quovis beneficio Ecclesiastico sibi provideri, hoc concedatur per specialem signaturam cum clausula: *si petens idoneus, aut aliunde nullum canonicum impedimentum obset.* 2. ut supplicans exprimat, si ibi sit certus numerus Religiosorum, cui sine expressa concessione derogandum non est; 3. si numerus non sit certus, ponatur clausula, *dummodo receptione locus hujusmodi propterea non nimis gravetur;* 4. Quod Executores circa hujusmodi provium possint ad receptionem professionis, non expectato probationis anno procedere.

Ad Regulam 60. de translatione Religiosorum.

Statuitur, ut, Religiosus unius Mo- 634 nasterii petat beneficium pertinens ad aliud Monasterium, vel locum regularem, ab illo dependentem, Religiosus ille transferatur ad illud Monasterium, vel locum, licet ipse translationem non petierit.

Ad

Ad Regulam 61. de clausula, si ita est.

Vult Pontifex, ut in literis super beneficiis, per constitutionem *Execrabilis* vacantibus, & de quibuscunque informationem requirentibus ponatur clausula: *si ita est.*

In Regula 62. statuitur, ut petenti provideri de beneficio *vacaturo*, dentur literæ *de vacante*; in 63. revocantur decimarum & aliorum impositiones à Prædecessoribus factæ, quarum occasione magis quæstus, quàm religionis causa quærebatur. Regula 64. revocat facultates percipiendi pretium officiorum, & potissimum concernit conservationem status temporalis Ecclesiæ Romanæ: in 65. dicitur, quòd fructus in tertia parte augeri possunt, vigore clausulæ.

Ad Regulam 66. de absolutione à censuris, ad effectum literarum.

635 Cùm in literis Papæ, quibus aliquid impetratur, ponatur absolutio à censuris *ad effectum earum duntaxat*, statuit, hanc absolutionem illis non prodesse, qui per annum continuum in censura inforduerunt; item illis, qui non paruerunt rei iudicatæ, incendiariis, Violatoribus Ecclesiarum, falsificatoribus, & falsificari procurantibus literas, & supplicationes Apostolicas; illis utentibus, receptoribus, & fautoribus eorum, res veritas infidelibus deferentibus, violentibus Ecclesiæ immunitatem viâ facti &c. &c. si propter promissa excommunicati à jure, vel homine per 4. menses in hac censura scienter persisterunt.

In Regula 67. statuit Pontifex sub gravibus poenis, *ne officiales in Curia Romana, quicquam exigant ultra debitum.* Hac regula, inquit Wagnereck ad cit. reg. est plena ædificationis, Ecclesiæ salutaris, cui Magis necessària est observantia, quàm explicatio.

Ad Regulam 68. de beneficiis vacantibus tempore obitus Papæ.

636 Beneficia vacante Sede Apostolica vacantia, licet aliàs per regulas Cancellariæ, vel alias constitutiones temporales Papæ reserventur, ab illis Sede Apostolica vacante conferri possunt, à quibus jure communi aliàs possent, ita textus hujus regulæ.

Regula 69. revocat indulta *super-ventia* 70. declarat Cardinales non comprehendi sub regulis faciendis 71. quòd regulæ Cancellariæ non comprehendantur sub generalibus derogationibus 72. agit de potestate Domini V. Cancellarii, & Cancellariam Regentis.

ARTICULUS Ultimus.

De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

PRÆTER ea, quæ hoc titulo exposuimus. *Not. 1.* in cod. c. *Majoribus* 8. dici: præbendas, & dignitates non debere dividi, nec permutari, quia verò de hoc quoad primum agimus à n. 963. de secundo autem tit. 19. eò nos remittimus. Hinc etiam Regularibus non licet paroeciales Ecclesias, si quas habent, dividere, ut habetur c. *Avaritia* 10. h. t. nec etiam portiones, Ecclesiarum Rectoribus, vel Vicariis debitas, diminueret, de quo agimus super. 1. hoc enim sapit radicem avaritiæ, & cupiditatis: hinc si ad unum v. g. Canonicatum sunt duo electi, neutrius electio teneret, esto vellent dividere redditus, & quis recipere illorum dimidium, ut dicitur c. *dilectio* 25. h. t. tamen infra n.

Not. 2. quamvis Prælati, & Capitulum, præbendæ vacanti possint honestum onus aliquod imponere, ad quod præbendarius teneatur (v. g. ut quotidie celebret, cùm per valetudinem licuerit, vel talem Ecclesiam non possit dimittere sine communi consensu Prælati, & Capituli, ut dicitur c. *significatum* 11. cod.) onus tamen illud quotidie celebrandi si corporis infirmitate gravatus non sit, debere intelligi etiam cum hac clausulâ: *salvâ honestate, & debita devotione*, sic ibid. Alexander III.

Not. 3. Recepto in Canonicum, licet necdum habeat præbendam, interrim debent distributiones quotidianas, ex c. *dilectus* 19. cod. ibi, *facientes eandem portiones quotidianas, quæ sunt in Ecclesia*